

Barcelona, 3 de setembre de 1990

Estimat amic,

Vaig rebre la teva última carta de finals de juliol més tard del compte perquè, contra el costum familiar, vam passar gairebé quinze dies seguits a Castellterçol.

Mentrestant, he tingut ocasió de parlar amb en Xavier Garcia que em va fer saber que series a Lleida a mitjans de desembre. Fantàstic! Això d'anar en avió, per a tu, aviat serà com agafar el metro o l'autobús. Jo també hi seré i ja estic començant a pensar com m'hi posaré entre una colla de lletraferits tan notables per no fer un paper d'estrassa. Em penso que ja et vaig insinuar quan corries per aquest món que pensava fer un article sobre els títols de les obres del nostre admirat Pedrolo. De moment, però, només he fet que pensar-hi perquè em vull treure del damunt una muntanya considerable de feina. Ja t'ho explicaré!

Em fas saber que vas escriure a la família d'en Pedrolo. Ja m'ho va dir, també, la Josefina. L'he d'anar a veure un dia d'aquests per portar-li, també, un joc d'articles que parlen d'ell. Està molt desconcertada i passa la major part del temps a casa la filla i d'una neboda. Per això no hi he anat encara. Li vaig recomanar que parlés amb l'advocat de l'associació d'escriptors, però resulta que ella ja el coneixia. Es un fanàtic caçador d'autògrafs que havia empaitat en Pedrolo més d'una vegada.

Els de TV3 van passar per casa, un matí, per recollir alguna opinió sobre el nostre gran novel·lista: vaig parlar cinc minuts i van passar vint segons. Ja se sap com va això, però després vaig tenir l'oportunitat de participar en una taula rodona amb Jordi Sarsanedas i Vicenç Villatoro, portada per la Maria Gorgues, pel canal 33. Vam tenir ocasió de parlar de moltes coses. En Villatoro era molt crític, feia, com va dir, d'advocat del diable. Ja en parlarem un altre dia, si pot ser de viva veu, millor, però em penso que cert rebuig dels més joves per l'obra d'en Pedrolo ve per això que en aquests moments bull: la llengua. Hi ha un intent de fer-la com

més viva, millor. Jo ho acuso, això, fins a tal punt que procuro frenar-me a l'hora de fer dialogar els meus personatges. Es evident que la gent del carrer no parla com ho fan els personatges pedrolians. En realitat, ningú no parla com els protagonistes d'alguna novel·la. Però els joves intenten acostar-s'hi. I això és un joc perillós perquè els pot petar als dits: acabaran fent-los parlar en castellà... El llenguatge d'en Pedrolo és artificios, com em penso que ho és el de la majoria dels grans novel·listes de tot el món. Però pot ser una mica natural que una gent que busquen en la forma la seva expressivitat xoquin amb un novel·lista que vessava imaginació per tot arreu. Ja t'he dit que en parlariem en una altra ocasió. Amb tot, en Villatoro deia que cal rellegir en Pedrolo, però no tot el Pedrolo... Molt bè, però, qui ha de decidir el que s'ha de llegir? Qui ha de dir que Totes les bèsties de càrrega, sí, i, en canvi, no cal llegir Cops de bec a Passadena o Una selva com la teva...? Ja en parlarem el desembre!

De moment, deixa'm que et digui que l'article d'en Xavier Borràs que em vas enviar em va semblar molt propi d'en Xavier Borràs, fora de la part que aquest noi intentava reproduir el que li havies explicat, que s'entén força. De la mateixa manera que diu que un llibre es titula Crucifèmia, cosa que no deixa de ser una falta de rigor perquè es titula Crucifeminació, la resta vessa mala llet i no és cert. Comprenc la crispació dels grups independentistes perquè les coses no funcionen, però fotre en el mateix sac la Capmany, Pons, Cònsul, Fuster (Jaume), Oliver (M. Antònia), Guardiola, Albanell, Piñol, Coca, Porcel, Espinàs i Faulí, i acusar-los de "caps de brot" i companys de viatge "institucional" (via subvenció), que des de la pútrida poltrona pactista, etc., etc., em sembla injust i pixar fora de test. Imagino que no m'esmenta perquè no es va adonar que hi havia un article meu al Periódico, perquè jo no sóc ni més bo ni més dolent que tots els altres.

Vaig saber la mort d'en Pedrolo per una trucada de la Maria Antònia Oliver -una de les encartades- que plorava a llàgrima viva i no es podia treure les paraules de la boca... M'agradaria saber en quina poltrona seu, la nostra

amiga! A part que algú o altre hi ha de seure, em penso. Cada dia em foten més angúnia els grupets radicals perquè són tan purs, tan nets, que no em costaria gens imaginar-me'ls, si les coses els anessin bé, en el paper d'inquisidors. A part que em penso que s'haurien d'analitzar ells, també, perquè em fa l'efecte que amb la seva manera d'actuar aconsegueixen atreure, només, uns grupets de gent cada cop més jove que els fugen de les mans de seguida per les contradiccions que troben en els seus dirigents així que obren els ulls. L'espectacle dels dos moviments de defensa de la terra fotent-se hòsties i tractant-se de botiflers els uns als altres al Fossar de les Moreres les últimes Diades em sembla prou significatiu.

Vaig deixar d'anar-hi, jo, a la manifestació de la Diada que finalitzava davant el monument a en Casanova, quan encara era unitària. Vaig trobar uns amics de la feina socialistes i pel sol fet de participar-hi al costat d'ells em vaig sentir dir fill de puta i una pila de coses més. Naturalment, no hi he tornat. Però jo, avui, continuo al peu del canó, vaig d'escola en escola donant la cara i escoltant impertinències de tota mena de nens, intentant que una colla de vaillets de suburbi sàpiguen que viuen en un país de debò que té una llengua que és de bon llegir per poc interès que hi posin, i sense treure'n altra cosa que incrementar la faringites. I per molts anys que ho pugui fer! I alguns -no tots, és clar- dels que em van dir de tot aquella Diada ja ni se'n recorden, avui, que viuen a Catalunya. Els ha passat l'eufòria, potser són yuppis o es foten de les seves vel.leitats juvenils. I estic segur que és així perquè si no ho haguessin deixat córrer aviat, avui serien més i això es notaria a l'hora de comprar diaris, llibres o revistes, quan fan pel.lícules en català, als teatres, o als recitals de cançó, que pràcticament han desaparegut. Només hi van, uns quants jovenets quan canta en Llach o la Dharma, perquè poden fer quatre crits nacionalistes, i prou.

Veus, ara en Quim Monzó acaba de descobrir que ha fet el gilipollas escrivint fins ara en català. Així ho va dir a l'Avui no fa pas gaire. I la cosa fa pensar quan diu que, després de fer carrera en espanyol, se t'obren

totes les portes dels mitjans de comunicació catalans. I posa un seguit d'exemples ben curiosos. I en Monzó, fins ara, era un abertzale de primera... A part que és dels que li ha somrigut més l'èxit, tant de públic com de crítica. Si hi penso, t'enviaré una fotocòpia d'una article de Salvador Cardús força interessant.

Per això em toquen més el voraviu les opinions d'en Borràs. De la seva llista, fora d'en Porcel, els altres no encaixen amb els seus anatemes. Però em fa l'efecte que el que es tracta, per a ell, és ser d'un grup cada cop més petit, que giri més al voltant d'un mateix -com pesa el personalisme, en tota aquesta història!-, per poder dir que els altres són uns tifes i uns traïdors..

I ja m'he esbravat. Perdona. Però jo crec que en aquest país hi cabem tots, i que cadascú ha de fer la seva, i que ja seria hora que dediquéssim les nostres energies a alguna cosa de més profit que fotre'ns amb els altres. És evident que hi ha una crispació. Però això es produeix per la falta de públic. És més ridícul, encara, que entre els que treballem per la mateixa cosa ens les fotem de mala manera quan la gent en general passa de tot.

Ara em fa mandra buscar el paquet de cartes anteriors i t'explicaré què he fet, de memòria, tot i que potser et repetiré alguna cosa. Potser recordaràs que el dia del llibre, quan tu i jo baixàvem per la Via Laietana vam trobar l'Albanell que em va fer saber que ni tan sols m'havia classificat al premi de Mollerussa amb la meva història "L'honor de Fazel Madani". Bé, doncs, ara l'he recuperada i l'he convertit en una novel·la per a joves. Feia 56 pàgines i ara en fa 139. En realitat, deixa'm que intenti quedar bé, no l'he inflada, sinó que l'he escrita novament desenvolupant els aspectes aventurers de la història. En aquests moments és en una casa de fotocòpies on me'n fan cinc jocs que demà passat portaré a Girona, ja que ho presento al premi Ramon Muntaner (juvenil) que es concedeix en la festa dels Bertrana. Un!

En un intent de recollir en un volum els contes que tinc escampats en els cinc reculls de l'Ofèlia Dracs, volia escriure'n d'altres en paral·lel per disposar de suficient material. Vaig començar una història de por morbosa, que

havia de ser curta, que correspongués al conte que vaig incloure a Lovecraft, Lovecraft!, i quan era a la pàgina cinquanta vaig comprendre que allò era una novel·la. La tinc escrita, fotocopiada, enquadernada i empaquetada per presentar al premi Gran Angular (juvenil) de l'editorial Cruïlla. Es titula d'una manera un xic estrambòtica: Interfase amb mosca. Es tracta d'un empleat administratiu que vol ser programador informàtic i que un dia salva una mosca vironera del fibló d'una aranya. La mosca, agraïda, l'ajuda en la seva feina. Tenen llargues converses a través de la pantalla de l'ordinador. La por morbosa ha desaparegut i ha quedat una aventura per a joves una mica angoixosa en el que es refereix a les relacions entre el noi i el dípter que passa a dominar-lo quan s'adona que se li ha fet imprescindible. Dos!

T'havia parlat de l'intent d'escriure unes "Històries de Barcelona", a l'estil de la pel·lícula de Woody Allen Scorsesse i Coppola? M'hi vaig posar amb una narració de fantasmes de la memòria -d'això sí que te'n vaig parlar!- a l'entorn d'un lloc molt concret: la plaça de Cardona, entre Sant Gervasi i Gràcia, l'escenari de la meva infantesa, amb el temps narratiu que es mou entre l'actualitat i l'època de la guerra civil. Havia de ser una de les tres o quatre històries del volum que preparava, però amb l'ajut de l'ordinador, que se m'emporta, s'ha convertit, de moment, en un novel·lot de gairebé tres-centes pàgines que, en principi, es diu Conspiració d'ectoplasmes. Ja n'he escrit dos esborranys i ara he posar-me, si en sóc capaç, a establir la redacció definitiva en la qual penso perdre una cinquantena ben bona de pàgines. Tot i que no està polida, em penso que tinc temps de treballar-la un mes més, ja que a mitjans d'octubre la vull presentar al Sant Jordi. Tres!

També envio a Mislata, al País Valencià, un conte curt (cinc pàgines) que no fa massa que vaig escriure amb una altra destinació -frustrada-, que es diu Balada de la carretera. Quatre!

Voldria que fos la darrera vegada que em presento a algun premi. Ja seria hora! Però la cosa m'atreu, em sedueix. Penso que he de guanyar. Però després ja vas veure què va passar: van volar, els van declarar deserts, i encara se'n

van riure... Es allò de què parlàvem, del copet a l'espatlla, l'encoratjament, allò que et diguin: "T'ho has guanyat! Vas bé, noi!". Però, per altra banda, tremolo. Si aconseguís pescar-ne algun d'aquests premis, un de gros, vull dir, ja caldria que em tapés les orelles i em posés unes ulleres ben fosques, per tornar-me sord i cec, de tantes que me n'hauria de sentir dir.

T'envio la plaquette que el diligent, i millor amic, Antoni Clapés, ha enllestit segons l'eficàcia que el caracteritza. No m'ha donat temps de retocar el text, ni de suggerir-li que ho deixi per a més endavant, que ens ho penséssim una mica... El que rebràs, que és evident que correspon exactament al que li vaig lliurar, en reflexionar-hi, no em semblava gaire adequat per a la seva -i ara meva, també- col·lecció. Com podràs observar pel títol, són contes que no han crescut, tot i que no renuncio a regar-ne algun i convertir-lo en una narració d'una vintena de pàgines. Quan no sabia com posar-m'hi, se'm va acudir -això sí que t'ho havia explicat en una carta anterior- explicar el tema d'una pila de contes que tenia en cartera. Podràs observar com amb l'ajut de l'ordinador he aconseguit que tots tinguin, si fa no fa, la mateixa extensió: al voltant de deu ratlles i una petita cua. Això només es podia aconseguir renunciant a usar les primeres expressions i paraules que sortien i podar per un cantó, adobar per l'altre, com es fa amb els bonsais, perquè no creixessin més del compte. El meu -i teu- amic Gaspar, el millor llibreter del món, s'hi ha entusiasmat. Però no li faig gaire cas perquè ell, pel que fa als llibres, només hi entén a l'hora de vendre'ls. Espero que t'engresquis com he fet jo i que t'exosis a la severa crítica dels implacables amics amb la redacció d'una altra plaquette. No ets home si no ho fas!

S'ha fet tard. Gairebé és l'una de la matinada i demà em vull aixecar d'hora. Però et devia aquesta carta i m'hi havia de posar quan acabés una de les històries que m'han complicat l'estiu fins a l'extrem que no m'han deixat respirar. Hem estat a Castellterçol, però hi he pencat de valent.

Ah! D'això sí que no puc estar-me de parlar-te'n! D'aquí molt pocs dies s'estrena "Qui té por...?". He llegit als diaris, amb total desconcert, que la

protagonista serà l'Empar (Amparo) Moreno. Bufa! Ei, que no hi tinc res en contra. Es una vedette del Molino -li diuen la Gordy- perquè, segons ella, fa més de cent quilos... Jo l'he vist en algun paper dramàtic. La recordo perfectament a Marat-Sade, però era un paper mogut, barroer, amb crits i salts. En una contorsió, li saltava un pit que va anar d'un pèl que no fot un forat a l'escenari del Romea. Jo li dono un vot de confiança, perquè espero que s'aprendrà el paper de memòria. Si parla una mica pel seu compte, en Fabra es taparà les orelles. Estic molt encuriós. Ja et donaré la meva opinió.

Salut. Abans que tornis a venir suposo que tindràs temps per fer-me quatre ratlles, oi?

Records i abraçades per a tota la família,

